

**PLÁN PREVENTIVNÍCH AKTIVIT MĚSTSKÉ ČÁSTI
PRAHA 14 PRO ROK 2016.**

Priority a aktivity v oblasti protidrogové prevence dle přijatých koncepčních materiálů.

1. Úvod

Plán preventivních aktivit městské části Praha 14 pro rok 2016: Priority a aktivity v oblasti protidrogové prevence dle přijatých koncepčních materiálů vychází z dokumentů: „Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018“ a „Strategie protidrogové politiky hlavního města Prahy na období 2014 až 2020“.

MČ Praha 14 dbá o potřeby svého regionu a přijímá proto opatření, která vychází z výše uvedených strategií a právních předpisů týkajících se této oblasti.

K zabezpečení potřebných opatření spolupracuje MČ Praha 14 se všemi subjekty působícími v oblasti protidrogové politiky.

Příprava a koordinace programů zaměřených na protidrogovou prevenci a zároveň i prevenci rizikového chování je řízena protidrogovou koordinátorkou, která organizačně přísluší odboru sociálních věcí a zdravotnictví Úřadu MČ Praha 14. Otázkami protidrogové politiky se zabývá také komise bezpečnostní a protidrogová či Fórum prevence.

2. Popis MČ a specifika drogové scény

2.1 Popis lokality MČ Praha 14

Praha 14 je jednou z 57 městských částí hlavního města Praha. Nachází se na severovýchodním okraji Prahy na území, které zahrnuje původní historické obce Kyje, Hloubětín a Hostavice a v nedávné době vzniklá sídliště Černý Most I. a II. Správní obvod Praha 14 zahrnuje také MČ Dolní Počernice.

Převažuje zde zástavba sídlištního typu, která komplikuje komunitní způsob života obyvatel. Podnětová stereotypnost prostředí snižuje možnost uspokojení potřeb dětí a mládeže a ztěžuje možnost identifikace s prostředím, ve kterém žijí. Rodiče dětí z valné většiny dojíždějí do zaměstnání do jiných městských částí, důsledkem toho je zřejmě menší množství času, které by mohli výchově věnovat. Specifickým obtížím může čelit i romská komunita a v posledních letech je aktuální otázkou také integrace cizinců

2.2 Trendy v užívání návykových látek mezi dětmi a mládeží

Za problém městské části Praha 14 z pohledu užívání drog se považuje především zneužívání alkoholu, tabáku a marihuany mezi mladistvými. Neradostný fakt představuje i posun jejich výskytu do stále mladších věkových skupin. Pro popis situace v lokalitě MČ Praha 14 jsou použity zprávy z dotazníkového šetření¹ realizovaného na všech základních školách MČ Praha 14 v rámci evaluace pětiletého programu primární prevence rizikového chování.

Postoje k návykovým látkám

- S rostoucím věkem jsou postoje žáků k jednotlivým návykovým látkám méně odmítavé. Cigarety striktně odmítá v druhém pololetí devátých tříd 55% žáků, v prvním pololetí pátých tříd to je celých 84%.

---

¹ Výzkum prováděný organizací Prev-Centrum, z.ú. v 5. – 9. ročnících na všech základních školách Městské části Praha 14 je součástí evaluace pětiletého programu primární prevence rizikového chování, který tato organizace na území městské části realizuje na základě veřejné zakázky. Zjištěná data pocházejí z první a druhé vlny šetření, která proběhla ve školním roce 2014/2015.

- Zvláště tolerantní jsou žáci k alkoholu – pouze 6% žáků v druhém pololetí devátých tříd nechce alkohol v budoucnosti vůbec pít.
- V pátých třídách nechce marihuanu ani zkoušet 90% žáků, v druhém pololetí v devátých třídách je to již jen 50%.

Zkušenosti s návykovými látkami

- Zatímco v prvním pololetí pátých tříd nikdy nevyzkoušelo alkohol 65% žáků, v druhém pololetí v devátých třídách je to již jen 10% žáků.
- 92% žáků v prvním pololetí v pátých třídách ještě nikdy nevyzkoušelo cigarety, v druhém pololetí v devátých třídách je to již jen 35% žáků.
- S užíváním marihuany začínají mít žáci zkušenosti v osmém ročníku.

Názory na nebezpečnost užívání alkoholu, cigaret a marihuany

- Vnímání rizikovitosti užívání návykových látek (alkohol, cigarety, marihuana) klesá s rostoucím věkem. Alkohol žáci vnímají ve srovnání s cigaretami a marihuanou jednoznačně jako nejméně nebezpečnou návykovou látku.
- Vnímání marihuany jako nebezpečné návykové látky výrazně klesá na přelomu sedmého a osmého ročníku (*Průběžné výstupy z dotazníkového šetření na základních školách v městské části Praha 14, Prev-Centrum, z.ú.*).

2.3 Specifika drogové scény

Drogová scéna na Praze 14 se dá spíše charakterizovat jako uzavřená drogová scéna², většina aktů spojených s drogami (výroba, prodej, užívání) se odehrává na veřejnosti nepřístupných místech. Většinou jde o drogové byty, kde se drogy prodávají nebo dokonce vyrábí. Oblast Prahy 14 je z velké části pokryta rozsáhlými panelovými sídlišti, která skýtají podmínky přesně pro tento typ scény.

Při srovnání drogové scény na městské části Prahy 14 s ostatními městskými částmi (Praha 1, 2, 5) lze říci, že Praha 14 nepatří mezi městské části, pro které otevřená drogová scéna aktuálně znamená velký problém. Nicméně i zde, stejně jako v jiných částech Prahy, drogy jsou, a bez určitých opatření (primární, sekundární a terciální prevence), by se mohly stát větším problémem.

Na městské části Praha 14 nejsou zastoupeny programy substituční léčby, detoxifikace, stacionární léčby, krátkodobé a střednědobé ústavní léčby, rezidenční péče v terapeutických komunitách a rezidenční doléčovací programy. Dle zpráv z monitoringu drogové scény nebyla vyjádřena potřeba těchto služeb.

3. Hlavní cíle:

Při stanovení cílů vycházíme z Národní strategie protidrogové politiky, která prosazuje pragmatický a racionální postoj, který si stanovuje realistické a dosažitelné cíle. Usiluje o vyváženost co do uplatňování prevence a vymáhání práva, vychází ze současných a ověřených poznatků o drogách a jejich užívání a staví na koordinovaném, interdisciplinárním a mezisektorovém přístupu k užívání drog.

Opírá se o 4 základní pilíře: primární prevenci, snižování rizik, léčbu a resocializaci, snižování dostupnosti.

---

² Tyto informace vyplývají z průběžných zpráv o monitoringu drogové scény na území MČ Praha 14

3.1 Specifické cíle

Při stanovování specifických cílů byly vodítkem 4 základní pilíře protidrogové uvedené v předchozí kapitole, vztažené na lokalitu MČ Praha 14 a její potřeby.

3.1.1 Oblast primární prevence (specifická i nespecifická)

- Podpora a rozvoj programů zajišťující specifickou primární prevenci prostřednictvím grantového programu MČ Praha 14.
- Realizace stávajících programů specifické primární prevence, tj. pokračování realizace projektu „Program primární prevence rizikového chování na základních školách zřízených městskou částí Praha 14“.
- Podpora odborného růstu školních metodiků prevence, zvyšování jejich kompetencí v oblasti specifické primární prevence.
- Podpora a rozvoj činnosti nízkoprahových klubů a poradenských služeb.
- Spolupráce s organizacemi pracujícími s dětmi a mládeží a působícími v oblasti prevence rizikového chování na území MČ Praha 14, tzv. „Fórum prevence“. Podpora a rozvoj koordinované spolupráce, hledání možností společných projektů, mapování.
- Pravidelná setkávání Komise bezpečnostní a protidrogové, jako poradního orgánu Rady městské části Praha 14.

3.1.2 Oblast snižování rizik

- Zajištění dostupnosti terénních programů, monitoring drogové scény a pokrytí služeb v rámci principu Harm Reduction³ a Public Health⁴ na lokální úrovni.
- Podpora spolupráce s MP HMP v oblasti snižování rizik.

3.1.3 Oblast léčby a resocializace

- Potřebnost těchto služeb nebyla na území MČ Praha 14 identifikována. Služba má významný celoměstský charakter.

3.1.4 Snižování dostupnosti

- Spolupráce při realizaci aktivit vedoucích k potlačování nabídky drog.
- Kontroly PČR a MP HMP v oblasti užívání alkoholu dětmi.
- Kontroly prodeje legálních drog (alkoholu a tabáku).

4. Popis aktivit na úseku protidrogové prevence

4.1 Oblast primární prevence

4.1.1 Realizace dlouhodobého programu primární prevence na ZŠ

Na základě veřejné podlimitní zakázky probíhá od června 2014 „Program primární prevence rizikového chování na základních školách zřízených městskou částí Praha 14“. Tento program nabízí školám dlouhodobou formu přímé prevence, která staví na specifické primární prevenci

---

³ Termín "Harm Reduction" (dále jen HR) v doslovném překladu znamená "snižování poškození, škod". V užším pojetí můžeme Harm Reduction definovat jako soubor praktických strategií, které redukuje negativní dopady užívání drog, a zahrnují spektrum strategií od bezpečnějšího užívání po strategie vedoucí k abstinenci.

⁴ Public Health = veřejné zdraví – je definováno jako organizované úsilí společnosti s cílem chránit, rozvíjet a navracet zdraví lidí.

sociálně patologických jevů. Kromě přímé práce s dětmi program usiluje o co nejširší zapojení jejich rodičů a pedagogů, s cílem korigovat možné nevyhovující výchovné styly a přispět ke změně klimatu rodiny i školy. V prvním roce realizace byli taktéž proškoleni pedagogové 1. stupně v oblasti primární prevence a v současné době jsou lektory podporováni při provádění primární prevence v jejich vlastní třídě.

Pro roky 2014-2019 tento program zajišťuje Prev-Centrum, z.ú. a program probíhá celkem na 6 základních školách. Program je financován ze zdrojů městské části.

4.1.2 Preventivní programy pro ZŠ

V rámci pravidelných schůzek protidrogového koordinátora se školními metodiky prevence je školám nabízena možnost realizace dalších preventivních programů (přednášek, besed) se specifickým zaměřením dle potřeb školy. V současné době MČ spolupracuje s několika organizacemi zabývajícími se prevencí kouření, rizikového chování, zneužíváním návykových látek apod.

Programy jsou financovány z rozpočtu MČ Praha 14

MČ mimo jiné každoročně zajišťuje předplatné časopisu Prevence. Časopisy jsou distribuovány po dvou výtiscích do všech základních zřizovaných MČ Praha 14, celkem do 6 institucí.

Program je hrazen z finanční podpory MHMP.

V neposlední řadě se jedná také o schůzky Fóra prevence, pracovní skupiny, která na Městské části Praha 14 funguje již od roku 2011. Tato pracovní skupina si klade za cíl prohloubení spolupráce mezi odborníky pracujícími s dětmi a mládeží v oblasti prevence a vytvoření funkční sítě, která by zachytila problémy u dětí a mládeže v oblasti rizikového chování. Cílem je podpořit síťovou spolupráci zainteresovaných subjektů prostřednictvím pravidelného setkávání.

Program je realizován bez přímých nákladů.

4.2 Oblast snižování rizik

V oblasti snižování rizik považuje MČ za důležitou prevenci a preventivní opatření, mezi které patří i tzv. Harm Reduction programy.

Již osmým rokem probíhá na území městské části Praha 14 monitoring užívání návykových látek včetně zajišťování terénního programu. Služba je určena nejen klientům zneužívajícím návykové látky, ale také jejich rodinným příslušníkům a blízkým osobám.

Monitoring je realizován za finanční podpory MHMP a za finanční spoluúčasti městské části Praha 14. Do konce roku 2014 prováděl tuto službu již stálý dodavatel o.s. Eset Help. Od února 2015 je novým realizátorem terénního programu Progressive o.p.s..

Významným prvkem v oblasti snižování rizik je práce MP HMP, která monitoruje místa výskytu odhozených použitých stříkaček a jehel, provádí jejich sběr a zajišťuje následnou likvidaci.

4.3 Oblast snižování dostupnosti

Jedná se o aktivity vymáhání práva k potlačování nabídky drog ve spolupráci MČ, PČR a MP HMP. Jedná se o odpovědnost za realizaci konkrétních opatření potlačování nabídky ilegálních drog, za kontrolu dodržování zákonných norem, které upravují prodej legálních drog (alkoholu a tabáku), za ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti a potírání kriminality páchané v souvislosti s užíváním všech typů drog na všech úrovních.

5. Shrnutí a hlavní cíle

Při stanovování cílů Plánu preventivních aktivit městské části Praha 14 pro rok 2016: Priority a aktivity v oblasti protidrogové prevence vychází Městská část z Národní strategie protidrogové politiky. Na tomto podkladě protidrogová politika MČ Praha 14 prosazuje pragmatický a racionální postoj, který si stanovuje realistické a dosažitelné cíle. Usiluje o vyváženost co do uplatňování prevence a vymáhání práva, vychází ze současných a ověřených poznatků o drogách a jejich užívání a staví na koordinovaném, interdisciplinárním a mezisektorovém přístupu k užívání drog. Cílem předkládaného dokumentu je sladit postupy protidrogové politiky ČR s odpovídajícími aktivitami MČ Praha 14.